

Det foreligger en norsk (3) og en engelsk (4, 5) versjon av kursene. Disse er svært ulike i form, krav og innhold. Vi etterlyser en samkjøring av den norske og den engelske versjonen av kurset. På det engelske kurset, som vi fulgte, ble det utdelt en «ikke-jukse-erklæring», som måtte leveres inn sammen med kursprøven (6). Denne ble ikke benyttet i den norske versjonen av kurset. Vi mener en slik erklæring må kunne erstattes med god undervisning og en gruppeoppgave over temaet kildehenvisning. Hvilket rasjonale berettiger særtiltak overfor utenlandske ph.d.-studenter? Som begrunnelse for innføring av denne «ikke-jukse-erklæringen» i forbindelse med eksamen skriver kursleiderne at «det har vært mange kandidater med ikke-vestlig forskningstradisjon» (1). Vi etterlyser en beskrivelse av hvordan Seksjon for medisinsk etikk vurderer ikke-vestlig forskningstradisjon. Er dette en etisk mindre verdifull tradisjon? Vi opplevde at kurset ble innledet med mistenkeliggjøring og advarsler, uten faglig forankring. I tillegg var kurset preget av en rekke kontrolltiltak og en passiviserende undervisningsform, som la en stor demper på kursdeltakernes engasjement.

Kursleiderne skriver i Dagbladet 23.5.2008 at det som må til for å lære ph.d.-studenter riktig bruk av kildehenvisning, er ytterligere kontrolltiltak: «På lavere grads eksamen følger man kandidatene til toalett-båsen for å sikre at de følger spillereglene. På doktorgradsnivå skulle ikke slik nitidig kontroll være nødvendig. Dessverre er det nok likevel slik» (2). Hva vil kursleiderne oppnå med økte kontrolltiltak? Kan etikk læres ved tvang? Vi vil foreslå at kursleiderne åpner for dialog fremfor kontroll. Den internasjonale kompetansen blant studentene og deres prosjekter er en gullgrube for faglige diskusjoner i denne sammenheng.

Linda Wüsthoff
Ingrid Havnes
Linn Gjersing
Astrid Willersrud
Universitetet i Oslo

Litteratur

- Hofmann B, Paulsen JE, Nortvedt P. Det er forskjell på forskning og kopiering. Tidsskr Nor Legeforen 2008; 128: 1544.
- Paulsen JE, Hofmann B, Nortvedt P. Ekte forskere fusker ikke! www.dagbladet.no/kultur/2008/05/23/536008.html [9.9.2008].
- Medisinsk forskningsmetode. Introduksjonskurs (5.3.–9.3. og 19.3.–23.3. 2007). www.med.uio.no/nonv/forskning/phd/forskerkurs/Medisinsk%20 forskningsmetode_kurs1_2007.doc [9.9.2008].
- Basic course in medical and health related research (5.11.–9.11. 2007). www.med.uio.no/nonv/forskning/phd/forskerkurs/Medisinsk%20 forskningsmetode_kurs3_2007.doc [9.9.2008].
- Philosophy of science and research ethics for health care professionals (13.1.–16.11. 2007). www.med.uio.no/iasam/sme/seminar/theoryof-science/ [lenken går til høstens kurs, 2008, og avviker noe, men ikke vesentlig fra det nevnte kurs] [9.9.2008].
- Obligatory statement concerning cheating. www.uio.no/studier/emner/hf/imk/MEVIT4220/h06/beskjeder.xml [9.9.2008].

B. Hofmann
& **J.E. Paulsen** svarer:

Vi takker Linda Wüsthoff og medarbeiderne for kritikk av kurset Philosophy of science and research ethics for health care professionals. Enda større vekt på god vitenskapelig praksis i gruppeoppgavene er et godt og konstruktivt forslag som vi vil følge opp – i likhet med andre momenter fra den skriftlige evalueringen i etterkant av kurset.

De norskspråklige og de engelskspråklige kursene i vitenskapsfilosofi og forsknings-etikk ved Det medisinske fakultet er likeverdige, men ikke like. Dessverre har vi opplevd plagiat og eksamenskopiering på det engelskspråklige kurset gjennom noen år og har vært nødt til å ta tak i dette. Når vi refererer til «ikke-vestlig forskningstradisjon», er det fordi doktorgradsstudenter som har kopiert til eksamen uten å referere til kildene, selv har forklart at det er helt vanlig der de kommer fra. Dette tar vi til etterretning, men det betyr ikke at det er akseptabelt her.

Vi er enige med våre kritikere i at det beste er læring basert på interesse og engasjement – ikke på kontrolltiltak. Dessverre er det ikke alle som forstår at de må møte opp for å få poeng på et obligatorisk kurs, og vi har derfor vært nødt til å registrere oppmøte. Dessuten tvinges vi til formalisering og juridifisering – erfaringene fra eksamenskopieringen ved Universitetet i Oslo og Juridisk fakultet ved Universitetet i Bergen viser at alt som ikke er tillatt, må beskrives eksplisitt (1). Derfor har vi vært nødt til å innføre «ikke-jukse-erklæringer». Vi liker ikke denne utviklingen, men tror det underminerer vitenskapens troverdighet å godta brudd på helt elementære vitenskapelige normer. Kopiering er et alvorlig problem, spesielt på dette nivået. Dessverre synes dette ikke å bekymre Wüsthoff og medarbeiderne.

Dersom Linda Wüsthoff, Ingrid Havnes, Linn Gjersing og Astrid Willersrud gjennom dialog ønsker å være med på å skape et bedre kurs, håper vi det kan foregå uten at vi må fremstilles som inkompetente, autoritære og selvtilfredse rasister. Vi kan forsikre om at vi er langt mer fortvilet enn selvtilfredse. Ufeilbarlige er vi heller ikke: En av de 11 besvarelsene vi mente var over streken, ble godkjent av eksternt sensor.

Kopiering til eksamen undergraver eksamensordningen, kompetansen til kandidatene og fakultetets anseelse. I tillegg svekker det troverdigheten og tilliten til forskere. Når forskere viser seg tilliten verdig, er kontrolltiltak overflødige.

Bjørn Hofmann
Jens Erik Paulsen
Universitetet i Oslo

Litteratur

- Lura C, Prestegården H, Jansen K. «Frykter ryktet sitt». Bergens Tidende 1.9.2008. www.bt.no/lokalt/bergen/article621667.ece [17.9.2008].

Forglemmelse

I min artikkel i Tidsskriftet nr. 20/2007, *Ansattes oppfatninger av sykehusets sikkerhetskultur*, var det utelatt opplysninger om at datainnsamlingen til studien var finansiert av Stavanger universitetssjukehus, mens analyser av materialet og skriving av artikkelen ble gjennomført som del av min stipendiatstilling ved Universitetet i Stavanger.

Espen Olsen
Stavanger

Litteratur

- Olsen E. Ansattes oppfatninger av sykehusets sikkerhetskultur. Tidsskr Nor Lægeforen 2007; 127: 2656–60.

■ RETTELSE

Gastrointestinale endoskopier av barn

Gøri Perminow, Andreas Rydning, Carl Ditlef Jacobsen, Arnoldo Frigessi

Tidsskr Nor Lægeforen 2000; 120: 3503–6.

I artikkelen i Tidsskriftet nr. 29/2000 er det beregnet feil insidenstall. Feilen består i at tidsepoken 1993–98 er oppfattet som fem år og ikke seks, som er det korrekte. De angitte insidenstall blir dermed ikke riktige. Øvrige tall og opplysninger i artikkelen er korrekte.

De riktige tallene er:

- Cøliaki: 71 nye tilfeller over seks år i en barnebefolkning på ca. 70 000 gir en insidens på 16,9 per 100 000 per år
- Crohns sykdom: Ti nye tilfeller over seks år i en barnebefolkning på ca. 70 000 gir en insidens på 2,4 per 100 000 per år
- Ulcerøs kolitt: 22 nye tilfeller over seks år gir en insidens på 5,2 per 100 000 per år

Cøliakidataene er ikke blitt brukt i andre arbeider, mens tallene for Crohns sykdom og ulcerøs kolitt ble videreført i en database og publisert i *Scandinavian Journal of Gastroenterology* [1]. Her er antall år korrekt.

Litteratur

- Perminow G, Frigessi A, Rydning A et al. Incidence and clinical presentation of IBD in children: comparison between prospective and retrospective data in a selected Norwegian population. Scand J Gastroenterol 2006; 41: 1433–9.